

léto | 2020

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

O PŮDĚ V SOUVISLOSTECH

str. 05 až 07

Péče o krajinu

str. 03

České lesy ožívají

str. 08

Spotřeba pitné vody

str. 09

Projekty pomáhající krajině

str. 10

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

naše země patří mezi trojici států Evropské unie, s Irskem a Portugalskem, kde nejvíce klesá spotřeba prostředků proti škůdcům. V šetrném zemědělském hospodaření tak máme náskok. Uvádím to proto, že se vyjednávání o nové Společné zemědělské politice týkají i takzvané Nové zelené dohody a my požadujeme, aby se kromě jiného vycházelo ze situace v každé konkrétní zemi se zohledněním výchozího stavu. Unie chce do roku 2030 plošně snížit používání pesticidů o 50 procent, únik živin alespoň o 50 procent při současném zajištění, aby se nezhoršovala úrodnost půdy, používání hnojiv hodlá snížit o nejméně 20 procent a používání antimikrobiálních látek o 50 procent, plochy ekologického zemědělství pak chce zvednout na nejméně 25 procent. S tímto návrhem nesouhlasím, protože každý stát je na tom úplně jinak. Pokud by každá země měla používání pesticidů omezit o 50 procent, nastane zásadní rozdíl mezi námi, kteří už pokles máme, a těmi, u kterých použití chemie v posledních letech narostlo. My už jsme dnes v jejich využívání pod průměrem EU, stejně jako v případě využívání hnojiv. Za poslední roky u nás spotřeba pesticidů klesla o 27 procent, ve Francii vzrostla ve stejném období téměř o 40 procent a třeba v Rakousku dokonce o 53 procent. To, že jsme v šetrném zemědělském hospodaření výrazně napřed, dosvědčuje i aktuální Výroční zpráva o plnění Národního akčního plánu pro bezpečné používání pesticidů v ČR za rok 2019. Vyplývá z ní, že zemědělci více používají alternativní přípravky, a potvrzuje další pokles celkového množství chemických přípravků na ochranu rostlin, které loni oproti roku 2018 použili. Uvádí pokles spotřeby herbicidů a desikantů díky zákazu předsklizňového používání přípravků s účinnou látkou glyfosát u potravinářské produkce. Jejich spotřeba se tak meziročně snížila o 13 procent. Podle statistiky je patrný i významný pokles spotřeby insekticidních mořidel, což je důsledek zákazu používání insekticidních mořidel na bázi neonikotinoidů do obilnin z roku 2018. Ochrana půdy, vody a ovzduší patří k našim prioritám a zmíněný plán v pětiletém horizontu používání přípravků v zemědělství i v lesnictví snižuje. Také proto v souvislosti s Novou zelenou dohodou požadují, aby se spravedlivě zapojily všechny členské státy a aby, jak jsem již uvedl, se vycházelo ze situace v každé konkrétní zemi se zohledněním výchozího stavu. Nehodlám připustit další ohrožení konkurenceschopnosti českých zemědělců na evropském i světovém trhu.

Miroslav Toman
ministr zemědělství

OBSAH:

PŘÍRODA

ODRAZY ZMĚNY KLIMATU V NAŠEM ZEMĚDĚLSTVÍ

Česká krajina doznává změn, mizí velké lány, přibývá stromořadí, mezí, stovek nových rybníků i tůní a mokřadů.

03

ROZHOVOR

PŮDA MÁ BÝT NAŠÍM BOHATSTVÍM...

Rozhovor s pedologem Janem Vopravilem o zastavování, erozi či kvalitě půdy.

05

PŘÍRODA

VRACÍME VODU LESU

Lesy ČR svým projektem vrací život do tuzemských lesů.

08

EKONOMIKA

ČESKÉ DOMÁCNOSTI SI HLÍDAJÍ SPOTŘEBU VODY

Pitná voda ve statistice.

09

ROZVOJ VENKOVA

LEADER POMÁHÁ V BOJI PROTI SUCHU

Podívejte se, jak se s dlouhodobým nedostatkem srážek vypořádávají regiony...

10

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Zprávy, které aktuálně „hýbou“ zemědělstvím.

11

SPOLEČNOST

PŘÍRODĚ BLÍZKÁ OPATŘENÍ, MINISTR NA PRACOVNÍCH VÝJEZDECH

Společenské události obrazem.

12

Na titulní straně: Jan Vopravil

PŘÍRODA

ODRAZY ZMĚNY KLIMATU V NAŠEM ZEMĚDĚLSTVÍ

Česká krajina se viditelně mění, mizí z ní velké lány, přibývají stromořadí, meze, stovky nových rybníků i tůní a mokřadů. Změnili jsme řadu pravidel, kterými se musí zemědělci při hospodaření řídit, investujeme do budování a obnovy rybníků nebo pozemkových úprav, které pomáhají krajinu více rozčlenit. Jen v loňském roce jsme do boje proti dopadům sucha investovali 13,7 miliardy korun.

Adaptaci na klimatickou změnu bereme vážně, děláme řadu opatření, která jsou vzájemně provázaná a musí být i do budoucna velmi komplexní. Pojďte se podívat na některá z nich...

Méně chemie na polích

K lepšímu stavu krajiny přispívá také dodávání organické hmoty do půdy a omezení používání chemických prostředků. Česká republika jako jedna z prvních zemí EU již v loňském roce zakázala před sklizňovou aplikaci glyfosátu na plodiny určené k potravinářskému využití. Jeho spotřeba loni meziročně klesla o více než 25 %, letos o dalších 13 %. Podle evropského statistického úřadu Eurostat jsme mezi trojicí zemí EU, kde používání pesticidů anebo přípravků na ochranu rostlin klesá nejvíce. V ČR se spotřeba pesticidů za poslední roky snížila o 27 %, ve Francii stoupla ve stejném období skoro o 40 % a třeba v Rakousku, které je nám často dáváno za vzor, vzrostla dokonce o 53 %.

Konec širých lánů

Od letošního roku musí zemědělci na erozně ohrožené půdě omezit velikost pole s jednou plodinou maximálně na 30 ha. Od příštího roku bude toto pravidlo platit na veškeré orné půdě. Česká krajina se díky tomu reálně mění, nejde jen o deklaraci na papíře, ale reálný krok, kterým se všichni zemědělci musí řídit, jinak nemají nárok na celou výši dotací na plochu.

Stromy na poli

V novém programovém období budeme také nad rámec podpory zalesňování, zatravňování orné půdy a ekologického zemědělství podporovat tzv. agrolesnictví, tedy systém využívání půdy, ve kterém je stejný pozemek zároveň využíván k pěstování dřevin a k zemědělské činnosti. To pomáhá omezit erozi, zvýšit biodiverzitu, zvýšit retenci vody v krajině a zlepšit i malý vodní cyklus.

Zvyšování retenční schopnosti krajiny

Pro lepší zadržení vody v krajině jsou důležité také pozemkové úpravy a využití starých melioračních systémů. Na konci června jsme představili desetiletý Plán opatření pro řešení sucha prostřednictvím pozemkových úprav a adaptací hydromeliorací. Jde o dokument, jehož oponentem byla Česká zemědělská univerzita v Praze. Na jeho základě chceme postupovat při koordinaci pozemkových úprav a dalších opatření realizovaných v krajině.

Do pozemkových úprav mířily v posledních dvou letech 4 miliardy korun a do budoucna chceme jejich podporu ještě navýšit. Součástí pozemkových úprav bude i využití starých melioračních systémů. Tam, kde to půjde, budou meliorace přebudovány v takzvané regulační systémy, které v období sucha vodu zadrží a zpřístupní kořenům rostlin. Od roku 2018 do letošního března bylo v rámci pozemkových úprav vybudováno 135 ha vodohospodářských opatření, 46 malých vodních nádrží, 58 ha protierozních opatření, 137 ha ekologických opatření a 412 km polních cest.

Budování závlah

Od roku 2017 se realizovalo 158 investičních projektů na vybavení a rozvoj závlah s podporou přes 230 milionů korun. Tyto podpořené projekty umožnily zavlažování až 22 tisíc ha zemědělské půdy. Celkem máme na období 2017 až 2022 na program vyčleněnou částku 1,1 miliardy korun.

Rekonstrukce lesů

Také podoba lesů, které masivně zasáhla kalamita kůrovce, se výrazně mění. Díky změnám pravidel a cílené podpoře MZe se jen v loňském roce vysázelo v lesích více než 111 milionů listnatých stromů, oproti zhruba 33 milionům smrků. V budoucnu tedy budeme mít lesy druhově pestřejší a odolnější vůči změnám klimatu.

Co den, to rybník...

Naším cílem je vodu v krajině zadržet a opakovaně ji využít, protože veškerá voda z našeho území odtéká. Od poloviny loňského roku do letošního července jsme obnovili nebo nově postavili 449 rybníků s náklady 1,26 miliardy korun, tedy v průměru více než jeden denně, a nadále v tomto tempu pokračujeme. Odbahněním nebo výstavbou těchto rybníků se zvýšil zásobní prostor rybníků o zhruba 2,5 milionu m³ vody.

Propojování vodních zdrojů

Za jedno z účinných opatření v boji proti rizikům sucha je propojování vodárenských soustav a jejich rozšiřování. Za loňský a část letošního roku jsme podpořili 202 projektů v rámci výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací částkou 2,3 miliardy korun. Tyto projekty nově zajistily nebo vylepšily zásobování pitnou vodou nebo odkanalizování a čištění odpadních vod pro zhruba 0,5 milionu obyvatel. Připraveno máme přes 130 dalších projektů za téměř 2 miliardy korun, díky kterým se zlepší zásobování pitnou vodou nebo odkanalizování a čištění odpadních vod pro více než 1,5 milionu obyvatel.

Šetrné hospodaření

V okolí vodárenské nádrže Švihov jsme v loňském roce spustili projekt, při kterém zemědělci využívají šetrnější technologie a méně chemických prostředků. Postupně chceme tento projekt rozšířit i do okolí dalších vodárenských nádrží.

Zachycení vody v přehradách

Pokračují také přípravy stavby nových přehradních nádrží Nové Heřminovy, Skalička a Vlachovice a soustavy tří nádrží na Rakovnicku – Kryry, Senomaty a Šanov. Navrhli jsme také navýšení hladiny Novomlýnských nádrží o 35 cm k získání 9 milionů m³ vody bez nutnosti výstavby dalšího vodního díla. Zároveň jsme rozšířili seznam území pro možné stavby vodních nádrží o tři desítky.

ROZHOVOR

PŮDA MÁ BÝT NAŠÍM BOHATSTVÍM...

Půda je základem naší krajiny. Bohužel si ji zastavujeme rodinnými domy a průmyslovými areály. Zapomněli jsme na pouto s půdou. Dnes žijeme v nadbytku, tak si ji s klidným svědomím ničíme, říká Jan Vopravil, vedoucí Oddělení pedologie a ochrany půdy Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy.

Jaký je momentální stav půdy?

Stav zemědělské půdy v České republice není nejlepší. V první řadě nám zemědělská půda ubývá jejím zastavováním. Pokud to takto půjde dál, tak za pár set let se úplně zastavíme! Dnes se považuje za standard rodinný dům s bazénem, či stavba jedné haly za druhou, ale to není trvale udržitelné. Zapomněli jsme na pouto s půdou, které jsme historicky měli, neb jsme byli na půdě existenčně závislí. Dnes žijeme v nadbytku, tak si ji s klidným svědomím ničíme... A pokud jde o půdu, kterou jsme si ještě nezastavěli, tak i ta trpí neduhy. Mluví se hodně o erozi půdy, ale naše půdy máme také utuženy, problémy jsou s organickou hmotou, oživením půdy, půdní strukturou, okyselením. Naopak z hlediska nežádoucích látek, jsou naše půdy relativně zdravé.

Máme za sebou nejdeštivější červen od roku 1961. Je letos sucho zažehnáno?

Ano, máme za sebou nejdeštivější červen, ale měsíce předtím byly suché, hovořilo se dokonce o 500letém suchu. Tedy vidíme, že jsme jako na houpačce, příroda si dělá, co chce. Ale co slyšíme od kolegů hydrologů, tak pokud to vezmeme z nadhledu, otepluje se nám, roční úhrny srážek zůstávají přibližně stejné, ale mění se jejich rozložení – často spadne jejich velká část ve formě přívalových dešťů, které pak způsobují třeba vodní erozi půdy, přitom voda odteče z krajiny pryč. Tedy určitě sucho neřeklo poslední slovo, spíše je to takové varování, že musíme počítat, jak se suchem, tak vinou přívalových dešťů i s bleskovými povodněmi.

Jsou obavy ze sucha oprávněné?

Určitě. Nejde jen o zemědělství, ale i o zásobování obyvatelstva a průmyslu. Už dnes je řada obcí, kde ve studních není voda. Uvažuje se o dalším čerpání vody z vrtů, ale to je jen momentální řešení stávajícího problému, nikoli řešení do budoucna. Základem jsou vyvážená opatření, která začínají u krajiny a půdy a končí až u akumulace vody v nádržích. Jedno bez druhého nejde.

Jaké problémy může způsobit sucho, pokud bude přetrvávat?

Pokud jde o zemědělství, tak už je známe, tedy od samotné produkce, výnosu, přes jeho kvalitu až po nedostatek sena. Ale v poslední době ovlivňuje i veřejné mínění, a tím politiky. Může tedy ovlivnit mnoho věcí, které by nás na dřívě ani nenapadly.

Ovlivňuje sucho tuzemské zemědělství?

Velmi. Záleží hlavně na tom, kdy a kde sucho udeří. Kdy je ta konkrétní komodita nejvíce zranitelná. V tomto směru je zemědělství na jednom z prvních míst zranitelnosti, a tím vzniku škod.

Kde podle vás hrozí největší potíže kvůli suchu?

Potíže hrozí v podstatě na celém území ČR. Jsou sice definovány rizikové katastry, kde se podle modelů můžou vyskytovat největší potíže, ale jak již vidíme z praxe, mohou udeřit kdekoliv. Ale dá se předpokládat, že na pozoru mají být oblasti zejména na jižní Moravě, Podkrušnohoří, Polabí a další. Naštěstí fungují systémy na monitoring sucha, které nám poskytují informace o jeho aktuálním stavu.

Co v budoucnu? Bude se muset změnit složení plodin?

To už se děje v současnosti. Například zemědělci, kteří pěstují zeleninu, sami dobře vědí, že některé plodiny už v současných podmínkách mají problémy, třeba květák, a nahrazují je plodinami, které v našich zeměpisných podmínkách nebyly tak běžné, jako například české melouny... Zde je taky velká výzva pro nové odrůdy, šlechtění, techniku, zpracování půdy a nové postupy a podobně. Pod Národní agenturou zemědělského výzkumu běží soutěž speciálně zaměřená na tyto problémy v zemědělství, řeší se celá řada projektů. Zároveň je v provozu i systém takzvaných Demonstračních farem, kde se právě na příkladu zemědělských podniků mohou ostatní poučit, jak správně hospodařit v nových podmínkách. To je velmi důležité, protože místo zavádění zbytečné byrokracie je potřeba ihned a co nejdříve tyto postupy zavést do praxe. Je to propojené i s konkurenceschopností českého zemědělství v Evropě.

Jak mohou zemědělci bojovat proti suchu, aby nedocházelo k degradaci půdy?

Je to hlavně o správné agrotechnice, střídání plodin, načasování operací, správné péči o půdu, a hlavně hospodaření s vodou, která je k dispozici. A pokud jde o půdu, je to vlastně taková přehrada na vodu, která v ní ale není vidět. Například jeden hektar kvalitní zemědělské půdy dokáže zadržet až 3500 m³ vody na hektar, která pak uvolňuje pro potřeby rostlin. Je to mnohem více než u půdy lesní, která vodu spíše propouští do podloží, než zadržuje ve svém profilu. Velkou roli zde hraje organická hmota v půdě, kvalitní struktura a biologická aktivita v půdě.

Jaký typ eroze je z vašeho pohledu největší problém?

Hodně se mluví o vodní erozi, kterou máme v ČR ohroženo zhruba 50 procent kultivovaných zemědělských půd a přibližně 500 tisíc hektarů už je silně poškozeno. Velmi skryté nebezpečí ale představuje i její méně známá sestra, tedy větrná eroze, která je v poslední době stále nebezpečnější. Je to proto, že souvisí se suchem a vzniká skoro už po celé republice. Navíc kromě ztráty půdy ohrožuje i naše zdraví, neboť se do ovzduší dostává velké množství prachu, který pak dýcháme.

Co je ta škoda, kterou eroze způsobuje?

Je toho více. Hlavně však snižuje mocnost půdy, primárně ornice. Tím, jak je půda mělká, je nejen méně produkční, ale zadrží i méně vody, a krajina nám tím pak mnohem dříve vysychá. Zároveň smytá půda zanáší koryta řek, vodní nádrže, způsobuje eutrofizaci vod. Obnažený skelet na povrchu půdy poškozuje zemědělskou techniku a zbytečně prodražuje agrotechnické práce. A samotná obnova půdy je pomalá, jeden centimetr půdy vzniká v našich podmínkách stovky až tisíce let. Přitom nám eroze mnohdy po jednom intenzivním dešti odnese až několik centimetrů půdy, pokud před tím není chráněna doporučenými opatřeními.

Co znamená mrtvá půda?

Mrtvá půda je půdou bez biologického oživení. V půdě je totiž rozsáhlý život, který buď vidíme pouhým okem, třeba žížaly a krtky, nebo mikroskopické organismy. Všechny tyto organismy mají v půdě určité poslání, rozkládají organické zbytky, vytváří tmely a další látky, mají vliv na půdní strukturu, půdní vlastnosti. Jsou nesmírně důležité. Pokud je půda nemocná, to znamená poškozená degradací - erozí, nedodáváním organické hmoty, utužením, aplikací chemických látek a podobně, tak je půdní život omezen, a tím i vlastní regenerace a narušení celého nesmírně složitého cyklu. A na konci tohoto příběhu může být půda málo odolná vůči suchu.

Spoustu nadějí na zlepšení zemědělské krajiny se vkládá do nové Společné zemědělské politiky EU.

Nová Společná zemědělská politika je velkým otázníkem. Očekávání jsou určitě na místě. Ale také je potřeba říct či vědět, jaké finanční prostředky budou dostupné a jaké požadavky za ně EU vydefinuje. Zde je třeba říct, že už v současnosti běží celá řada opatření, která jsou krajinnotvorná. Snaží se podpořit zavádění půdoochranných opatření, zlepšit biodiverzitu krajiny, například omezení osevů jedné plodiny na 30 hektarů či Program rozvoje venkova, zlepšit retenci vody v krajině, podpořit precizní nebo ekologické zemědělství.

Myslíte, že se podaří zlepšit kvalitu půdy?

V první řadě se musí zastavit její degradace a následně je třeba ji začít dále a dále zlepšovat. Ono vše ale nejde tak snadno, půdu zerodovanou z polí jen těžko vrátíme, navíc ji často bereme podle platné legislativy i jako odpad! Jsou také věci, které nemůžeme přímo ovlivnit. Například to, že máme až 45 procent utužených půd, to souvisí i s klimatickou změnou. Planeta se otepluje, tím nám půdy v zimě nepromrzají, víme, že zámrazná hloubka je 0,8 až 1,2 metru, a tím se utužené podorníci mrazem nerozpadne, a neobnoví se tak cesty pro vodu a kořeny rostlin. Půda se tak přirozeně toho problému nezbaví. Tedy je to dlouhodobý proces, ale z vlastní zkušenosti mohu říct, že mnohdy stačí jen změnit přístup k půdě a dodávat organickou hmotu, pěstovat mezplodiny a díky biologické aktivitě se už do roka zlepší vlastní retenční a infiltrační schopnosti. Jen půdě musíme dát šanci, pak se nám sama odvděčí.

Jak jsme na tom s kvalitou půdy v Česku v porovnání se zbytkem Evropy?

V něčem jsme na tom hůře, například erozí a utužením půdy, v mnoha ohledech zase lépe, třeba v kontaminaci půd. Co nám Evropa závidí, jsou kvalitní a rozsáhlá data o půdě. Máme tu výsledky Komplexního průzkumu půd, provádí se bonitace půd, agrochemické zkoušení půd, meteorologická a hydrologická měření. Jen je potřeba těchto informací více využívat v zemědělské praxi.

Velké podniky bývají pro velkou část lidí synonymem špatného hospodaření. Je tomu opravdu tak?

Není, dlouhodobě spolupracuji s „velkými i malými“, ale vždy je to o lidech a jejich přístupu. Sice se dá předpokládat, že ten malý zná lépe své prostředí a má větší vztah k půdě. Ale zase ten velký má větší možnosti využívat moderní agrotechniku, speciální stroje a půdoochranné technologie. Ale jak říkám, je to o lidském přístupu. V budoucnu zde vidím řešení v kvalitních pachtovních smlouvách, které budou moderní. Na jedné straně budou chránit půdu pro jejího vlastníka, že mu ji pachtýř nevybydlí, a na druhé straně zase

vlastního pastýře, který pokud hospodaří správně, nemůže ho pak nikdo vydírat, že poškodil půdu. Uvědomme si, že v rámci EU máme stále velmi vysoké procento propachtované půdy.

Setkáváte se při své práci s nějakými mýty?

Ano, je jich docela dost, například je zažitý názor, že za špatný stav našich půd může pěstování kukuřice či řepky. Dokonce si pamatuji, jak se před nějakým časem v médiích psalo, že kukuřice je syfilis českých polí. U nás na VÚMOP se dlouhodobě zabýváme vývojem nových půdoochranných technologií, které se pak snažíme společně s Ministerstvem zemědělství zavádět do praxe. A tady je právě vidět ten mýtus, kukuřice sama o sobě za nic nemůže, musí se pěstovat správně. A dnes je již mnoho správných technologií, které dokážou snížit erozi půdy oproti klasickému běžnému hospodaření o více než 90 procent. A podobně je to i s řepkou a mnoha dalšími mýty.

Podle dat Českého úřadu zeměměřického a katastrálního ubývá orná půda. Je to problém?

Když se podíváme statisticky trochu zpět, tak jen od roku 1930 nám za brzký čas ubude téměř jeden milion hektarů zemědělské půdy. A to většinou té nejkvalitnější, neboť člověk se vždy usazoval v místech s kvalitní půdou, proto i tlak na ni je největší. A pokud i toto máme propojit či najít souvislost se suchem, tak ta půda, která už není, by dokázala ve svém profilu zadržet až přes deset miliard kubíků vody. Abychom si dokázali představit, jak je to velké číslo, tak přibližná roční spotřeba vody v ČR je 1,7 miliardy kubíků vody. Mluví se o tom, že je třeba chránit vodu Ústavou, ano to je správně, ale chtělo by to přidat k tomu i půdu.

Jak může přispět jednotlivec?

Svým osobním postojem, a pokud je to zemědělec, tak byt' bývá v médiích často očerňován, tak je to právě ten klíč k problému a jeho řešení. Pokud hospodaří správně, tak nejen, že podniká, ale také pomáhá celé společnosti v boji nejen se suchem.

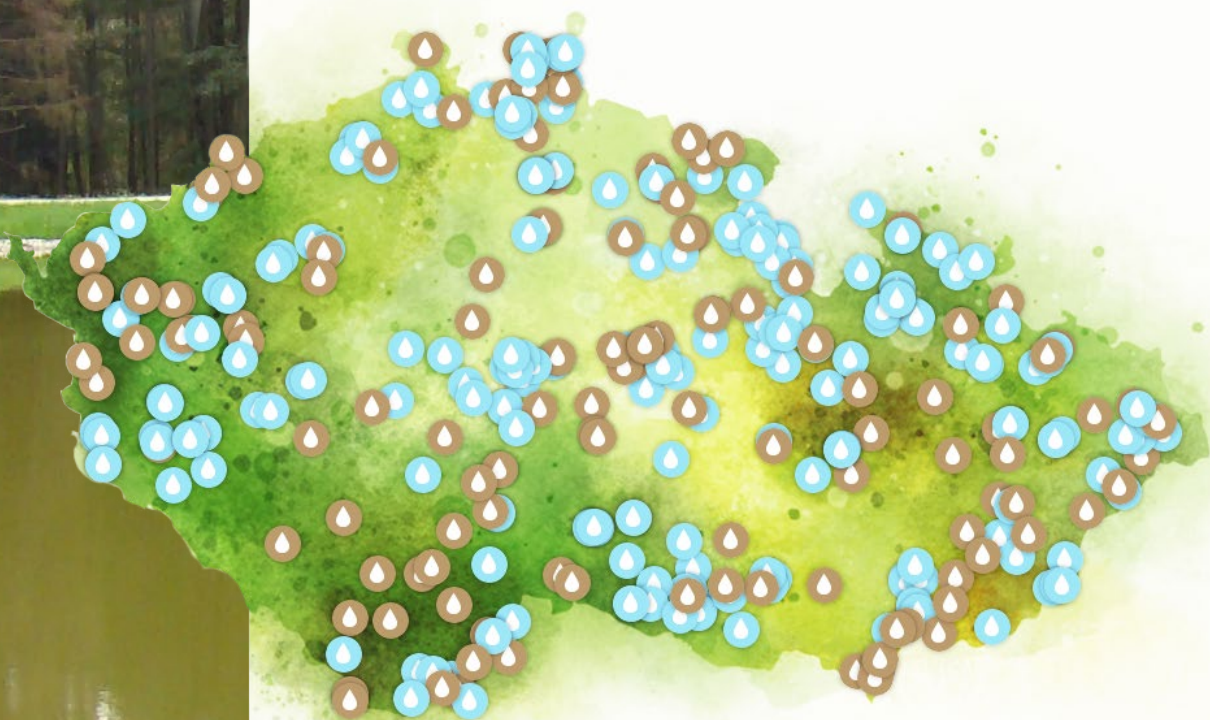
PŘÍRODA

VRACÍME VODU LESU

Zatímco před padesáti lety se lidé snažili dostat vodu z lesů ven, teď se ji naopak v období sucha snaží v nich co nejvíce zadržet. Státní podnik Lesy České republiky buduje vodohospodářské stavby již několik let. V rámci celostátního programu Vracíme vodu lesu od minulého jara obnovují další nádrže, rybníky, mokřady, potoky či tůně. Na projekty mají připravenu více než miliardu korun.

A jakými výsledky se mohou Lesy ČR pochlubit? Dokončily například 70 staveb, 130 dalších staví a 150 projekčně připravují. Od loňského jara do konce letošního května investovaly 230 milionů korun, letos budou pokračovat akcemi za 210 milionů korun. Program počítá s obnovením skoro 400 vodních nádrží v lesích. A efekt je okamžitý. Stavby v lesích zmírňují sucho a zpomalí odtok vody z krajiny.

Jedním z příkladů je přírodní rezervace Králova zahrada na Svitavsku v Pardubickém kraji, kde vodohospodář obnovili původní koryto Zádolského potoka a vytvářejí přes 44 tisíc metrů čtverečních nových tůní. Díky nim vzniknou nové biotopy pro rostliny a živočichy. V místě zůstala i většina mrtvého dřeva, pařezů, kmenů a klesu z pokácených stromů. Voda se tak nevypaří ani v období veder, půda ji během srážek nasaje a za teplých dnů vypustí.

Dokončená stavba

Připravovaná/probíhající stavba

Dokončené i rozestavěné projekty v celé republice naleznete na

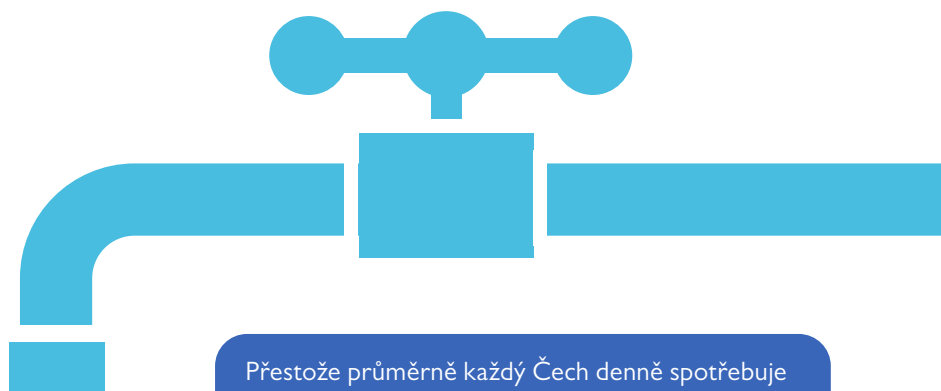
www.vracimevodulesu.cz

EKONOMIKA

ČESKÉ DOMÁCNOSTI SI HLÍDAJÍ SPOTŘEBU VODY

Každý obyvatel ČR loni v průměru spotřeboval 90,6 litru vody na den, což je o 1,4 litru více než v předchozím roce. V porovnání se spotřebou na domácnost ve většině zemí EU jsou Češi pod průměrem.

1

Přestože průměrně každý Čech denně spotřebuje něco málo přes 90 litrů vody, jde stále zhruba o poloviční hodnoty proti spotřebě na konci 80. let, tehdy se pohybovala kolem 170 litrů denně na osobu. Důvodem byly mimo jiné nízké ceny vodného a stočného. Nejvyšší spotřeba vody v domácnostech byla loni v Praze, a to 113 litrů na osobu a den. Nejnižší naopak ve Zlínském kraji (78,7 litru) a v Pardubickém kraji (80,2 litru).

2

Vodu z vodovodu loni odebíralo téměř 95 % obyvatel země, zásobeno jich bylo 10,09 milionu. Nově se na vodovodní síť během posledních dvou let připojily domácnosti, ve kterých žije celkem 63 000 lidí. Česko tak patří k nejvyspělejším státům v oblasti zpřístupnění kvalitní pitné vody.

3

V roce 2019 činila průměrná cena pro vodné bez DPH 39,3 Kč/m³ a oproti roku 2018 vzrostla o 1,2 Kč/m³, tj. o 3,1 %. Průměrná cena pro stočné dosáhla ve stejném roce hodnoty 34,7 Kč/m³ bez DPH a meziroční nárůst představoval 1,3 Kč/m³, tj. 3,7 %.

4

Dlouhodobě se daří snižovat ztráty pitné vody v síti. I během roku 2019 těchto ztrát v trubní síti ubylo. V porovnání s rokem 2018 se podíl ztrát vody v síti k celkovému množství vyrobené vody snížil o 1,3 % na 14,5 %.

ROZVOJ VENKOVA

LEADER POMÁHÁ V BOJI PROTI SUCHU

V rámci našeho seriálu zaměřeného na podporu rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím metody Leader se v tomto čísle Zpráv podíváme, jak regiony řeší problém se suchem.

RETENČNÍ NÁDRŽ KONČINSKÁ

Místní akční skupina: MAS Zubří země, o.p.s.

Kraj: Vysočina

V rámci projektu byla vybudována nová průtočná retenční nádrž na Končinském potoce. Tím se obnovila údolní niva, která byla v minulosti zanesena při těžebních pracích v blízkých uranových dolech. Vytěžený materiál (hlína, bahno) posloužil k rekultivaci skládky hlusiny po těžbě. Výsledkem je zmírnění škodlivých účinků přívalových srážek v korytě toku. Nová retenční nádrž zpomalila odtok vody.

PROTIEROZNÍ OPATŘENÍ V OBCI NĚMČANY

Místní akční skupina: MAS Slavkovské bojiště, z.s.

Kraj: Jihomoravský kraj

Nová protierozní opatření jihovýchodně od Němčan ochrání obec před přívalovými dešti a zmírní vodní erozi na zemědělské půdě. Protierozní meze přerušily dlouhé svahy orné půdy, a tím přerušily odtokové linie, v nichž se dříve kumuloval povrchový odtok vody. Zpomalil se odtok vody, což umožnilo infiltraci do půdního profilu. Přebytková voda byla svedena odvodňovacím příkopem do vodoteče.

KNĚŽEVES-VEGETAČNÍ A PROTIEROZNÍ ÚPRAVY VODOHOSPODÁŘSKÉHO OBJEKTU

Místní akční skupina: Rakovnicko o. p. s.

Kraj: Středočeský kraj

Předmětem projektu bylo krajinářské řešení části katastru obce Kněževsi. Záměrem byly vegetační úpravy a pokračování projektu na základě již zrealizovaného vodohospodářského řešení a terénní modelace v severozápadní části Kněževsi. Remíz má nyní funkci krajinotvornou, ekostabilizující i rekreační. Plošně a liniově byly vysazeny keře s vloženými partiemi vzrostlých stromů. Pro výsadbu byly zvoleny původní druhy dřevin. Přibýlo tak zeleně, navíc součástí projektu je i protierozní ochrana, ochrana zvěře v krajině a pokračování v projektu vegetačních úprav v Kněževsi.

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Podpora na závlahy, pomoc vlastníkům lesů, rekordní zalesněná plocha a nejdeštivější červen od roku 1961.

100 000 000

korun mohou získat zemědělci na pořízení strojů a zařízení k dodávce závlahové vody k plodinám, pořízení komplexních mobilních závlahových systémů a také na obnovu, budování a optimalizaci závlahových sítí, tj. výstavbu závlahových nádrží, odběrných objektů, čerpacích stanic, trubních rozvodů a dalších. Výzva je otevřena do 30. září. Podrobnosti najdete [zde](#).

4 000 000 000

korun je příspěvek na kompenzaci škod způsobených kůrovcem v roce 2019, o který mohou žádat nestátní majitelé lesů. Můžou dostat 398 Kč za m³ kůrovcového dříví, které prokážou doklady o těžbě, dopravě nebo prodeji dříví. Žádosti mohou majitelé podávat do 18. září. Podrobnější informace jsou na našem [webu](#). Tento příjem žádostí je druhou fází podpory. První už byla proplacena a týkala se škod vzniklých od posledního čtvrtletí roku 2017 do konce roku 2018. Majitelé lesů podali 5,8 tisíce žádostí v celkovém objemu 2,8 miliardy korun.

2 432

hektarů pozemků se loni podařilo zalesnit ve Zlínském kraji. Podle Českého statistického úřadu zalesněná plocha meziročně vzrostla o 794 ha a ve srovnání s ostatními kraji byla šestá největší. Na více než polovinu nově zalesněných ploch lesníci vysadili listnaté stromy.

151

milimetrů srážek, tedy 151 litrů na m² spadlo během letošního června, což je skoro dvojnásobek dlouhodobého průměru. Podle Českého hydrometeorologického ústavu šlo o nejdeštivější červen za posledních téměř 60 let.

12

stromů z devíti krajů usiluje o vítězství v anketě Strom roku 2020 a následný postup do evropského kola. Loňský titul získala Chudobínská borovice na Žďársku, která se stala i Evropským stromem roku. Do Česka zamířil tento titul poprvé v desetileté historii ankety. Hlasovat lze přes [web](#).

5

měsíců si dal Národní hřebčín Kladruby na dokončení revitalizace Krajinářského parku Mošnice. Zmizí náletové a nepůvodní dřeviny, vrátí se původní mozaikovitá struktura krajiny, kde budou moci žít i chráněné druhy rostlin a živočichů. V plánech hřebčína je do budoucna i oprava historického vodního systému, který přivádí vodu z Opatovického kanálu takzvaným Kladrubským náhonem. Tu pak rozvádí pomocí vodotečí po dalších pozemcích.

SPOLEČNOST

PŘÍRODĚ BLÍZKÁ OPATŘENÍ, MINISTR NA PRACOVNÍCH VÝJEZDECH

- ▲ Ministr Miroslav Toman zahájil rekonstrukci přivaděče Michalovice - Libochovany. První ze sedmi pilotních projektů propojování vodárenských soustav pomůže zabezpečit pitnou vodu pro 110 tisíc obyvatel Ústecka. Stavbu šestikilometrového úseku jsme podpořili dotací 80 milionů korun.

- ▲ Na Litoměřicku lesníci využívají přírodě blízké přirozené obnovy cenných listnáčů. Při pracovní cestě se o tom na konci června přesvědčil ministr Toman. Na podporu do lesů letos vyplatíme přibližně 9 miliard korun.

- ▲ Skřípov na Prostějovsku v Olomouckém kraji je premiantem v počtu pozemkových úprav. Díky velkému počtu realizací společných zařízení mají Skřípovští zkušeností na rozdávání a z projektů se kromě zemědělců radují i místní obyvatelé. Na projekty se můžete podívat na [webu Žít krajinou](#), který spravuje Státní pozemkový úřad.
- ▲ Lesy ČR obnovily velký mokřad na Hodonínsku v Jihomoravském kraji. Projekt na 1,22 ha je dalším z mnoha uskutečněných v rámci podnikového programu Vracíme vodu lesu.